

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. Quibus competat jus instituendi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

mandat alicui conferri beneficium, si hoc sit Patronatum, collatio significat institutionem, & latè sumitur; si electivum significat confirmationem electionis: si collativum seu liberum? collatio propriè sumpta intelligitur.

ARTICULUS II

Quibus competat jus instituendi?

CUM ex supra dictis constet institutionem, latè acceptam, completi, etiam collationem, confirmationem electi, admissionem postulati, & institutionem strictè sumptam presentati; de singulis pauca dicenda in præsens veniunt. Nam de confirmatione electi, & admissione postulati jam diximus. l. 1. loc. cit. tit. 6.

§. I.

Quibus competat potestas providendi beneficiis Collativis?

709 Quid veniat nomine beneficii collativi? constat ex n. 243. quale jus ex collatione acquirat Collatorius? ex dict. à n. 244. & quando hic consensum, seu acceptationem præstare? à n. 247. ad quid autem teneatur, qui beneficium confert, quod scit, suæ collationis non esse? à n. 248. Superest, cui competat potestas conferendi beneficia? Sed de hoc jam actum est in præmissis, & quidem quid in hoc possit Summus Pontifex? diximus? à n. 421. idque tum jure præventionis, quam concursus? à n. 423. Quid porrò alii Prælati Papæ inferiores? à n. 423.

710 Quæstio est, an liceat conferre beneficia Ecclesiastica digno prætermisso digniore? *Dignior*, hoc loco, censendus est, non qui absolute doctior, vel sanctior, seu majore virtute præditus est; sed, qui ad officium illud rectè peragendum magis aptus est, propter potentiam, nobilitatem, industriam, & dexteritatem in agendo ea, quæ propria sunt officii, propter quod datur beneficium, ita S. Thom. 2. 2. q. 63. à 2. in corpore, quo posito.

R. In casu, quo non agimus de beneficiis Patronatis, aut electivis, sed col-

latis, collationem beneficii debere fieri digniori, loquendo de beneficiis curatis, præsertim his, quæ jurisdictionem Ecclesiasticam, aut non modici momenti administrationem annexam habent. Hinc, prætermisso notabiliter digniore, illa conferre minus digno, graviter illicitum est, ut aperte dicitur in *Trid. Sess. 24. de reform. c. 1. & 18.* facit enim contra fidelitatem in re gravi, quam Ecclesiæ debet ex officio, privando illam magno commodo, & Ministris magis idoneis, ita Covar. Lessius, Layman, Garcia, & alii communiter cum S. Thom. 2. 2. q. 63. à 2. ad 3. contra Tamburinum l. 8. tr. 3. c. 4. §. 4. n. 5. docentem contrarium.

Et hoc videtur procedere, etiam in casu, quo tale beneficium conferri debet ex fundatione, statuto, vel consuetudine uni ex certa familia, patria, vel ex numero Clericorum talis Ecclesiæ; conferri enim debet digniori inter illos, modò unus ex illis talis sit; ratio enim est prorsus eadem, & tenet Pirhing de præbend. n. 98. & alii, in reliquis vero non curatis, & simplicibus, ac non qualificatis, eâ qualitate, de qua præced. numero, illa conferre digno, prætermisso digniore, non videtur excedere culpam venialem; sic Garcia, Layman, & alii, quos cit. & sequitur Pirhing de præbend. n. 96. qui numero sequenti docet, eos, qui beneficia curata, extra concursum, conferunt digno, relicto digniori, non teneri ad restitutionem vel digniori, vel Ecclesiæ faciendam; secus, in concursu.

711 Quoniam autem quædam beneficia conferri debent per concursum, hoc est, per examen prævium eorum, qui per edictum publicum vocati, examinari volent ad acquirendam aliquam Ecclesiam vacantem, cæteroque non conferendam alio modo provisionis, not. de his agi in *CC. Trid. Sess. 24. de reform. c. 18.* ubi statuitur 1. cum Parochialis Ecclesiæ vacantia quomodocunque contigerit, omnes illas, quibus in eis Episcopus consuevit curam animarum dare, ad infra scriptum examen teneri, relicta libertate Episcopo, ut pro regionis more, per edictum etiam publicum, vocentur ii, qui volent examinari. Hoc porrò viderur

videtur intelligendum de *Ecclesiis tantum collativis*, non *electivis*, aut *patronatis*, nisi plures sint presentati.

712 Secundò, ut examen fiat ab ipso Episcopo, vel, eo impedito, ab ejus Vicario generali, atque ab aliis Examinatoribus, *non paucioribus, quam tribus*, quorum votis, si partes singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Tertio, ut Examinatores singulis annis in dioecesana Synodo ab Episcopo, vel ejus Vicario, *ad minus sex* proponantur, qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Quarto, ut adveniente vacatione cujuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui eum eo examen perficiant, indeque succedente aliâ vacatione, aut alios tres, quos maluerit exprædictis illis sex eligat. Quintò, ut hi Examinatores sint *Magistri*, seu *Doctores*, aut *Licentiaii in Theologia*, aut *jure Canonico*, vel alii Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine Mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis idonei; *jurentque* omnes ad sancta DOMINI Evangelia, se quâcunque humanâ affectione postpositâ, *fideliter* munus executurus; caveantque, *ne quidquam prorsus, occasione hujus examinis, nec antè, nec post accipiant*, alioquin simoniæ vitium, tam ipsi, quam alii dantes incurrant, à qua *absolvi nequeant*, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur.

713 Sextò, ut, peracto examine, renuntientur, quoruncunque ab his idonei iudicati fuerint, ætate, moribus, doctrinâ, prudentiâ, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis; ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque *illi*, & *non alteri*, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Septimò, ut, si Ecclesia juris patronatus Ecclesiastici fuerit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is, quem Patronus *digniore*, inter probatos ab Examinatoribus, iudicabit, Episcopo presentare teneatur, ut ab eo instituat. Cum verò institutio

ab alio, quàm ab Episcopo, erit facienda, tunc Episcopus *solus*, ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei presentet, ad quem institutio spectat, quod si jus Patronatus Laicorum fuerit, debeat, qui à Patrono presentatus erit, ab ejusdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus expertus fuerit, admitti in omnibus. Octavò, ut in omnibus prædictis casibus non cuiquam alteri, quàm uni ex prædictis examinatis, & ab Examinatoribus approbatis, juxta supradictam regulam de Ecclesia provideatur, nec prædictorum Examinatorum relationem quò minus executionem habeat, ulla devolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, sive ejusdem Sedis Legatos, aut Vice-Legatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primate, vel Patriarchas interposita impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem, Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsau postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, & administratione non admoveatur, donec aut eisdem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit provisum, alias provisiones omnes, seu institutiones, *præter supradictam formam factæ*, subreptitiæ esse censentur, non obstantibus, indultis, privilegiis, præventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis concessis quibuscunque Universitatibus etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscunque. Ad extremum subiungit: si tamen adeo exigui redditus dictæ Parochiales fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant, aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facillè graviores rixæ, ac tumultus possint excitari, poterit Ordinarius, si ro sua conscientia, cum Deputatorum consilio, ita expedire arbitrabitur, hæc formâ omisâ, prius aliud examen, cæteris tamen, ut supra, servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, providere.

Ex

Ex hoc decreto colligitur, ubi contigerit vacare *Parochialem Ecclesiam*, provisionem ejus faciendam prævio examine per concursum non veniunt beneficia curata, quæ non habent *Parochiam*, sic Barbosa in *cit. loc. Trid. n. 2.* nec beneficia simplicia; Riccius in praxi fori *Eccles. resol. 352. in edit. 2. 3.* nec Ecclesia Parochialis, quam quis prius possedit, vel acquirit per regressum; Garcia de benefic. *n. 9. c. 2. n. 199.* 4. nec Parochialis unita dignitati, vel Canonicali, Castropalaus de benefic. *tr. 13. D. 3. p. 2. §. 5. n. 6.* nam ratione unionis accepit qualitates ejus, cui unita est; 5. hoc examen non exigitur in beneficiis juris Patronatus Laicalis, cum Concilium, loquens de iis beneficiis, dixerit, debere præsentatum à *Patrono examinari*, & digno reperto ei beneficium conferri; tacite insinuans, concursu oppositorum opus non esse: sic tenent, & decitum à sacra congregatione referunt Gonzalez ad *reg. 8. Carcell. Gloss. 6. n. 134.* Verùm hoc intellige pro casu, quo unus esset præsentatus, vel ejus præsentatio omnibus aliis præferenda esset. Tunc enim hic examinari debet cæteris exclusis, & idoneo reperto ei beneficium conferri: At si plures sint æquanimiter præsentati, examen faciendum est per concursum, ut Episcopus ex approbatis eligat digniorem; Gonzalez *n. 138.* Garcia *n. 256.* Barbosa *n. 18.* Riccius *n. 2.* Et idem est, si jure devoluto provisio ad Episcopum pertinet, quia cessat Patroni præsentatio, ob quam examen per concursum non fit. Genuen. in praxi *c. 66. n. 19.* Garcia dicto *c. 2. n. 257.* Barbosa *3. p. alleg. 60. n. 18. in fine.*

715 Sexto, hoc examen per concursum non requiritur in beneficiis resignatis *in favorem* in manu Pontificis; sic enim à Sacra Congregatione decisum esse refert Flaminus *l. 10. de resign. q. 7. à n. 13.* & alii. Unde Consilium, præcipiens fieri examen per concursum, *in quibusvis beneficiis parochialibus vacantibus, etiam per resignationem in Curia*, loquitur de *vacantibus per resignationem simplicem*, & non *in favorem*. Quæ enim in favorem resignantur, absolute non

vacant, quousque resignata resignatario fuerint acquisita; neque in illis interim apponitur Vicarius, sed resignans, utpote dominus, administrat. Gonzalez *cit. Gloss. 6. à n. 122.* & alii, 7. nec requiritur in permutatione beneficii parochialis cum alio parochiali, vel simplici; cum alteri acquiri non possit, nisi permutanti; nec prius vacet, quam ei sit acquisitum, 8. cessat in beneficiis litigiosis: nam durante lite beneficium non vacat, nec provideri potest *c. 1. & 2. ut lite pendente.* Clement. prima, eod. tit. Concilium enim loquitur de parochialibus *vacantibus*, & quæ factò examine provideri debent: ergo; sic Gonzalez ad *reg. Cancellar. Gloss. 6. à n. 142.* intellige tamen, nisi summus Pontifex aliter ordinaverit.

Nonò, cessat concursus, quando ⁷¹⁶ cura pertinet ad Ecclesiam Cathedralis, vel Collegiatam, & per unum, vel plures sive promiscue, sive alternative, & per hebdomatas administratur: quia ipsi administratores verè non sunt curati, neque ad obitum illorum cura *vacat*; cum penes Ecclesiam Cathedralis, vel Collegiatam remaneat: sic pluribus decisionibus comprobatur Garcia *9. par. de benefic. cap. 2. n. 181.* Gonzalez *Gloss. 6. n. 158.* decimo Vicariis perpetuo unitis Ecclesie, vel beneficio seculari; quia ratione unionis earum titulus extinguitur; 11. in beneficiis regularibus; hæc enim non conceduntur in perpetuum, & conferuntur ad nominationem Monasterii; esto etiam soleant secularibus commendari; adhuc enim fit ad Monasterii nominationem. 12. Si Parochia sint adeo exigui redditus, ut vel operæ pretium non sit concursus institui, aut nemo sit, qui nolit concurrere, ut constat ex ipso Concilio in *n. 713.*

Dices: contra limitationem. ⁷¹⁷ 9. Concilium dicit, examen per concursum requiritur in Ecclesiis Parochialibus vacantibus, etiam si cura Ecclesie, vel Episcopo incumbere dicatur, & per unum, vel plures administraretur, etiam in Ecclesiis patrimonialibus, seu receptivis, in quibus consuevit Episcopus uni, vel pluribus curam animarum dare.

dare. R. Concilium loqui de casu, quo cura administratur per unum, vel plures in perpetuum, quorum interitu cura vacat, & denuo providetur; secus verò, cum cura illis committitur ad nutum amovibilis; quia illorum interitu non vacat beneficium; & Concilium agit de beneficiis vacantibus; ibi, cum Parochialis Ecclesia vacatio, deinde etiam dici potest, Concilium loqui de Ecclesiis Parochialibus, quæ propriè & simpliciter tales dicuntur; non autem de iis, quæ propter suam dignitatem non veniunt, nisi exprimantur, nomine Ecclesie Parochialis simpliciter probatæ; tales sunt Ecclesie Collegiatae ac Cathedralis per c. statutum. de elect. in 6. ibi: ad Collegiatas Ecclesias, nisi alias Parochiales extiterint, ad assumptos ad earum regimen non extendi, saltem in odiosis, at talis est dispositio de consequendo beneficio sub onere concursus.

718 Ex dict. colliges 1. in beneficiis collativis electionem esse penes Episcopum (si ipsorum collatio ejus sit) quam malit ex pluribus dignis ei præficere in patronatis, quæ sunt Patronatus Ecclesiastici, ubi institutio ad Episcopum pertinet, non esse electionem penes Patronum, sed hunc teneri ad præsentandum eum, qui judicio examinatorum dignior repertus fuerit; ubi autem institutio non Episcopum pertinet, sed alium, electionem esse penes Episcopum, sic, ut ipse ex dignis nominet digniorem, quem Patronus præsentare debeat ei, cujus est instituere. Constat ex dictis.

719 Colliges 2. si beneficium fuerit de Patronatu Laico, præsentatum, si tantum unus sit, prius examinandum esse à Deputatis, nec admittendum, nisi idoneus repertus fuerit, ex n. 713. non obstante quacunquè devolutione, aut appellatione etiam ad Sedem Apostolicam, vi cujus decreti hujus executio impediretur; 3. Provisiones, vel institutiones, aut collationes aliter factas, esse subreptitias, ac nullas, ex n. 713. & beneficia per ejusmodi provisionem, contra formam Tridentini, evadere reservata Papæ, per Constit. Pii V. quæ est 53. & incipit: In conferendis.

720 Colliges 4. quando dicimus, quòd Episcopus, ex præsentatis à Patrono Eccle-
Tom. III.

sastico, possit ex approbatis per examen eligere digniorem, eumque nominare Patrono, ut eum præsentet Collatori, quando institutio non est penes ipsum Episcopum, sed alium, esse idem, quando ex pluribus examinatis omnes judicantur æque digni, etiam si aliàs id juris habeat, quando eidem à Patrono plures præsentantur. Nam tali casu Episcopi est eligere illum, qui debet institui; cum ergo ponantur omnes æque digni, & non omnes, sed tantum unus institui possit, ejus erit eligere unum, non quidem tanquam digniorem positivè (nam hoc est contra suppositum) sed tanquam digniorem negativè, hoc est, non minus dignum, ac sint alii, quo non electis nulla fit injuria.

Colliges 5. idem dicendum, cum plures ex approbatis æque digni censentur pro beneficio collativo, esse in arbitrio Collatoris eligere, quem maluerit. Cæterum, si Patronus Ecclesiasticus ex approbatis eligeret minus dignum, Episcopus eum non teneretur instituere; nam talis electio facta esset contra formam à Concilio præscriptam; ergo esset nulla; ergo ad eum non posset sequi institutio; minus obligatio instituendi taliter electum. Hinc fit, quòd etiam rescriptum impetratum super tali electione vitaretur; laboraret enim falso supposito, nimirum electionis factæ juxta formam à Concilio præscriptam.

§. 2.

Quibus competat jus providendi beneficiis Patronatis?

Loquimur hic de provisione per Institutionem, atque adeo non liberâ, sed necessariâ, quæ scilicet fieri debet ad præsentationem à Patrono legitime factam. Tamen enim ipsa quoque Præsentatio, quæ Patronis de gratia, & beneficio Ecclesie conceditur, dici possit Provisio, hic tamen non agimus de illa, remisso ejus tractatu ad tit. 38. de Jure Patronatus, de quo infra; sed de ipso actu instituendi, prout dicitur relate ad præsentationem, & præsentato tribuit jus reale, seu jus in beneficio, ad quod præsentatus est; hinc talis dicitur ejusmodi

modi beneficium habere *cum titulo*; & quidem *in titulum*, si in perpetuum, seu ad dies vitæ; & taliter habens beneficium vocatur in eo *intitulatus*, ex sola verò præsentatione, non habet beneficium illud, nisi *in potentia*, seu jure *ad rem*, ut sæpe diximus, id, quod etiam acquirit electione; vigore gratiæ expectatiuæ; collatione nondum acceptatâ, reservatione in ejus favorem; Coadjutoriâ cum futura successione, &c. sic Castropalaus *tom. 2. tr. 13. de benef. D. 3. p. 1. à n. 1.* his præmissis.

723 Quæstio 1. est, ad quem jure communi spectet jus instituendi præsentatos? seu per institutionem providendi de beneficiis Patronatis? R. quòd ad Episcopum, si sint sub ejus diocesi. 1. c. *Ex frequentibus*. 3. *b. t.* ubi Alexander III. scribens ad Archi-Episcopum Cantuariensem; ac ejus Suffraganeos, *ex frequentibus*, ait; *querelis didicimus, in partibus vestris consuetudinem pravam à multis retro temporibus invaluisse, quòd Clerici Ecclesiastica beneficia sine consensu Episcopi diocesani, vel Officialium suorum (qui hoc de jure possunt) recipiunt, minus, quàm deceat cogitantes, quomodo id à Patrum sanctorum est institutionibus alienum, & Ecclesiastica contrarium honestati.* Unde, cum tu frater Archi-Episcopo, ex officio tibi commissio, *tam iniquam consuetudinem*, de Provincia tua velis (sicut debes) radicitus extirpare, tam in illos, qui Ecclesiastica bona *taliter occupata*, scienter detinent; quàm in eos, qui de cætero occupare præsumpserint, excommunicationis sententiam protulisti, Nos eandem sententiam ratam habentes, & eam autoritate Apostolicâ confirman-tes, mandamus, quatenus Clericos ipsos, qui eam sententiam incurrerint, nisi congruè satisfecerint, absolvi minime præsumatis, ubi Rubrica, textum exhibens in Summa, sic habet: *institutio beneficiorum spectat ad Episcopos, vel eorum Officiales.* Idem habetur ex c. *Cum ex injuncto*. 12. *de hæret.* ibi: quòd, si fortè necessitas postularet, ut Sacerdos tanquam inutilis, & indignus à cura gregis debeat removeri, *agendum est, ordinatè apud Episcopum, ad cujus officium tam in-*

situtio, quàm destitutio Sacerdotum nosci- tur pertinere.

Dubitari potest, an idem possit Ca- 724 pitulum Sede vacante? R. quòd sic c. 1. *b. t. in 6. ibi: etsi Capitulum, Sede vacante, beneficia, quæ ad Collationem Episcopi pertinent, conferre non possit, presentatos tamen à Patronis potest admittere, si sint idonei, & eos instituere in beneficiis, ad quæ fuerint presentati: licet ad Episcopum (si superesset) admissio, & institutio hujusmodi pertineret.* Aliis verò Prelatis inferioribus id competere non potest, nisi privilegio vel præscriptâ consuetudine c. *super eo*. 15. *de Offic. deleg. v. g. Archi-Diacono, Prapósito, Abbati c. cum olim. c. auditis, de præscript.*

Dubitari potest 2. an Vicarii generales 725 Episcoporum *ex vi Vicariatus*, absque alia speciali commissione, possint instituere ad præsentationem Patroni? affirmativam, quoad confirmationem electi, secutissimus l. 1. *titul. 6.* idem dici videretur probabilius de institutione præsentati; cum textus expressè dicat, quòd *Officiales Episcoporum hoc de jure possunt*, ut constat ex litera in n. 723. nimirum quando agitur de provisionibus beneficiorum, quæ sunt *necessitatis*; nam providere de beneficiis, quæ sunt liberalitatis, & quasi donationis, aliunde constat, eos id non posse de jure, ut diximus loc. cit. sicut nec Capitulum Sede vacante, & ita tenent Gloss. in cit. c. *Ex frequentibus*; & in c. *fin. de Offic. Vicarii in 6. V. non possunt*, Nicolaus Garcia de benef. p. 5. c. 8. à n. 83. Praxis Episcop. p. 1. *V. Vicarius* §. 18. Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. Gloss. 9. §. 5. à n. 78.* Vivian. in praxi juris patronat. p. 2. l. 1. c. 2. n. 3. Suarez de pace in *pract. tom. 2. pral. 3. n. 7. & 8.* Azor *instit. moral. p. 2. l. 7. c. 22. q. 3.* Narbon. *de appellat. à Vicario ad Episcopum p. 1. n. 18.* Barbosa de offic. & potest. Episcopi p. 3. *allegat. 54. n. 70.*

De hac opinione sic loquitur Barbo- 726 sa in dict. c. *ex frequensibus* n. 3. *hac resolutio (licet plures gravissimos habeat contradictores, & inprimis Rebuffum dicit. tit. Forma Vicariatus, à n. 126.) in se quidem verior est, & in rigore disputatio-*

nis optimè defenditur, & secundum eam respondisse Illustriss. Cardinal. Sacra Congregat. Concilii, testantur Nicolaus Garcia, & Narbon. citatis locis; & Sacram Rotam secundum eam judicasse, refert Card. Cavalier. decis. 28. n. 5. Sed ad litteram hujus textus minimè adaptatur; tum quia, ut ostendimus, intelligendo verba illa restrictivè, non probat conclusionem affirmativam, quam ex eo colligunt.

727 Rationem dat; quia non agit textus de institutione specialiter sumpta, quæ scilicet fit ad Patroni presentationem, sed generaliter de Clericis, qui sine titulo habito ab Episcopo, vel Officialibus suis, vel alia persona, quæ de jure habebat potestatem, beneficia occupabant, ac subinde si verba prædicta (*qui hoc de jure possunt*) itarent expositivè, ut isti volunt, probaret textus, posse Officiales Episcoporum sine speciali ipsorum consensu, seu commissione, beneficia conferre, quod est directè contra textum in dict. c. vet. & contra receptam omnium scribentium sententiam.

728 Sed hæc objectio Barbofæ non obstat sententiæ affirmantium. Verum est, quod textus non loquatur tantum de institutione restrictivè sumpta, nimirum de institutione strictè accepta, prout solum dicitur relatè ad presentatos, in quantum loquitur de jure Episcopi & Officialium ejus; nam querelæ, quas de prava consuetudine illorum Clericorum didicerat Pontifex, non erat unicè, quod sine consensu Ordinarii occuparent beneficia solum patronata, quorum provisio est necessitatis, sed etiam collativa, quorum provisio est liberalitatis: circa quæ ultima Officiales Episcoporum de jure nihil possunt: loquitur tamen restrictivè de provisione, seu consensu in recipiendis illis, quæ sunt necessitatis.

729 Cujus ratio est, quia secus illa verba (*qui hoc de jure possunt*) nullum producerent effectum, à Pontifice intentum; pro cuius rei Declaratione notandum: querelam, contra Clericos illos, depositam in eo stetit, quod recipebant beneficia sine consensu Episcopi,

Tom. III.

vel Officialium ejus, atque adeo sine titulo legitimæ Collationis, vel institutionis. 2. reprobari dictam Clericorum consuetudinem non tantum quod beneficia recipiant sine consensu Episcopi diocæsani, quo acquirunt titulum, sed etiam sine consensu Officialium ejus, statim subjungendo (*qui hoc de jure possunt*) nimirum dare consensum, seu titulum; at ex hoc sequitur, quod textus, loquens de Officialibus, loquatur restrictè, nimirum solum de provisione, quæ est necessitatis; ergo Min. probatur, quia, si, in quantum loquitur de Officialibus Episcoporum, non loqueretur restrictè ad provisionem beneficiorum, quæ est necessitatis; ut sunt beneficia electiva, & patronata, quoad electi confirmationem, & presentati institutionem, ea verba vel evaderent falsa vel nihil operarentur.

730 Probatur; nam, si non essent falsa, deberent verificari vel de provisione in beneficiis collativis, quæ sunt liberalitatis? vel electivis, & patronatis, quæ sunt necessitatis? vel de provisione in genere? at de provisione in collativis, verificari non possunt, & officiales Episcoporum de jure nihil possunt circa beneficia collativa, ut dictum est, sed nec verificari possunt de provisione in genere? hoc enim nunquam verificari potest, nisi eis competat aliqua species providendi, contenta sub tali genere; sed, juxta Barbofæ discursum, quod Officiales Episcoporum de jure possint providere beneficiis, & consensu suo dare titulum, non verificaretur in ulla specie providendi taliter beneficiis, contenta sub eo genere, ergo Min. probatur, quia providere in beneficiis per consensum dando titulum non explicat alias species, nisi provisionem in beneficiis vel collativis, quæ sunt liberalitatis, vel electivis, & patronatis, quæ sunt necessitatis, sed per Barbofam, quod Officiales Episcoporum hoc de jure possint, non verificatur de beneficiis, quæ sunt necessitatis, aliàs enim ex vi hujus textus admitteret, quod tamen negat haberi ex vi hujus textus, nec verificatur de beneficiis, quæ sunt liberalitatis nam hoc ipsum ille negat in suo argumento à n. 726. ergo non verificatur.

Y 2

verificatur in ulla specie sub tali genere; ergo ea propositio, contenta in textu (quod Officiales Episcoporum de jure possint dare consensum, qui in beneficiis, quorum provisio est necessitatis, atque adeo electivis, & patronatis, sufficiat pro titulo) hoc ipso esset falsa, quod dici nec debet, nec potest; ergo verè esse debet contradictoria: *Officiales Episcoporum, de jure possunt dare consensum, qui in beneficiis quorum provisio est necessitatis; atque adeo electivis, & patronatis, sufficiat pro titulo*, at sic est in electivis confirmatio; in patronatis institutio strictè sumpta; ergo Officiales Episcoporum de jure, & consequenter *ex vi Vicariatus*, per dictum c. *Ex frequentibus*, & textu ejus, rectè probantur, posse confirmare electos; & instituere presentatos. Hinc:

731 Ad argumentum Barboſæ, relatum in n. 727. *dist. ma.* textus non agit de sola institutione specialiter sumpta, quæ scilicet fit ad Patroni præsentationem. C. non agit etiam de illa. *N. ma. dist. etiam min.* sed si verba prædicta (*qui hoc de jure possunt*) starent expositivè, non tantum relatè ad Episcopos, sed etiam eorum Officiales, affirmando etiam hos de jure posse providere qualibet beneficia, possent etiam, contra communem, conferre beneficia sine commissione speciali. C. si expositivè, sed cum distinctione beneficiorum & personarum. *N. min. & cons.* hoc ipso enim quod textus dicat, Officiales Episcoporum (*hoc de jure posse*) eos distinguit ab eo, quod potest Episcopus, & per hoc indicat, se, loquendo *de Episcoporum Officialibus*, & affirmando, *istos de jure posse dare consensum* (qui Clericis recipientibus beneficia sufficiat, ne procedant in illis recipendis juxta priorem consuetudinem, hic reprobata) loqui restrictè quoad sola beneficia, quorum provisio est necessitatis, cum aliàs in nullo sensu verificari possent ea verba, *qui hoc de jure possunt*; non enim dicit eos hoc de jure posse in qualibet beneficiorum provisione; sed solum in aliqua, ea nempe, quæ est necessitatis, aliàs non bene culpantur illi Clerici, quod non requisierint consensum Officialium; cum constet, cum non

exigi in provisione beneficii collativi, seu provisionis libera, ergo solum in provisione electivi, & patronati, seu provisionis necessitaria, ut in superioribus probatum est. V. quæ dicemus ad hunc finem etiam n. 799.

Dubitari potest 1. an Summus Pontifex validè instituat in beneficiis patronatis Clericum, præteritâ Patroni præsentatione? 2. An Legati de latere? 3. An Episcopi? 4. An hi teneantur instituere præsentatum, si Patronus ei non assignavit competentem sustentationem ex redditibus Ecclesiæ Patronatæ intra terminum ab instituere præfixum? sed has, & similes quæstiones resolvemus inferius titulo 38. de Jure Patronatus.

§. 3.

Quid juris habeant Regulares circa Vicarios instituendos in Ecclesiis, sibi univis, vel incorporatis?

NON loquimur de beneficiis Regularibus, sed Regularium, quæ scilicet ad ipsos pertinent titulo unionis, aut incorporationis factæ ipsorum Ecclesiis. De beneficiis Regularibus & quidem ad quem pertineat electionis confirmatio, vel postulationis admissio? si electiva sint? jam dictum est *lib. 1. tit. 5. & 6.* Si verò talia sint, quæ communiter per Vicarios provideri solent, dubitari subinde potest, an penes Dioecesanum, an Superiorem Regularem sit potestas ejusmodi Vicarios constituendi in talibus Ecclesiis?

Pro resolut. in hac materia meritò distinguendum est inter beneficia Regularia, & Regularium, cum enim plura sint beneficia, quæ solum Jure Patronatus pertinent ad Regulares, & tamen administrari debeant per Seculares, non evadunt propterea regularia: sed erunt beneficia Regularium secularia: qualiter contingit, si Ecclesiæ Regulari æquè principaliter uniatur Ecclesiæ, seu beneficium seculare, de quo V. dicenda n. seqq. Deinde, inter ipsa beneficia regularia quædam sunt exempta à jurisdictione Ordinariorum; quædam non alia pleno, alia non pleno; jure illis incorporata, seu unita.

Not. 2.

735 Not. 2. duobus modis hanc in corporationem, seu unionem fieri posse, ut not. Gloss. in c. 3. V. *pleno jure*, de privil. 1. *non pleno jure*, quod fit, quando Ecclesia, vel beneficium illis solum quoad temporalia in corporatur; 2. *pleno jure*, quando illis unitur quoad temporalia, & spiritualia simul. Hoc postremum rursus fieri potest dupliciter; primò, *jure pleno*, & *plenissimo*, hoc fit, quando non tantum Ecclesia in temporalibus, & spiritualibus, sed etiam populus in Spiritualibus subjicitur Regularibus, vel monasterio, sic, ut etiam populus ab Episcopo Diocesano sit exemptus, vel, ut ait Gloss. magna in c. *quoniam* 21. de privileg. V. *Ecclesia Parochialis*, quando Episcopus nullum jus Episcopale in ea habet; intellige jus *jurisdictionis Episcopalis*; Sic etiam Abbas c. *De Monachis*, de præbend. n. 9. si autem Ecclesia in temporalibus, & Spiritualibus subjicitur Regularibus, Episcopo autem diocesano populus in Spiritualibus, dicitur Ecclesia in corporata, seu unita Regularibus *pleno jure*, sed non *plenissimo*.

736 Ex his sequitur 1. Regularibus non competere jus instituendi, vel destituenti Vicarium in Ecclesia Parochiali, vel Curata ipsis solum *jure non pleno unita*, nimirum quoad sola temporalia incorporata. Nam hoc est juris Spiritualis; ponitur autem illis non esse in spiritualibus unita. Unde, ubi ejusmodi Ecclesia unita est Regularibus solum quoad reditus temporales, illis non competit jus presentandi Vicarium pro tali Ecclesia; Laymann in c. 1. de suppl. neglig. Pralat. n. 7.

737 Si autem etiam jus presentandi est illis incorporatum, possunt presentare Vicarium Episcopo Diocesano, non ab ipsis, sed hoc instituendum, ut constet ex c. *In Lateranensi*, 31. de præbend. ibi. *Statuentes nihilominus, quatenus in Ecclesiis, qua ad ipsos pleno jure non pertinent, juxta ejusdem Consilii statuta, Episcopis instituendos Presbyteros representent, ut illis de plebis cura respondeant: ipsis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant competentem, institutus vero removere non audeant Episcopis in consultis.*

738 Sequitur 2. quando Ecclesia Paro-

chialis jure non pleno (nimirum quoad sola temporalia) incorporata est Regularibus, Monasterium, vel ejus superiorem nihil ferè juris habere, vel in personam Presbyteri, in tali Parochia positi, vel in curam populi, quia quoad hoc, ut ponitur in casu, beneficium Parochiale illis non est in incorporatum, posse tamen rationem temporalium ab eo, qui in tali Ecclesia institutus est, exigere, ut patet ex textu c. 31. in fine.

Sequitur 3. si Ecclesia Parochialis, vel curata, *plenissimo jure* incorporata est Regularibus, eorum Superiorem competere jurisdictionem quasi Episcopalem incorporata, consequenter etiam jus in Ecclesia sic unita instituendi, & destituendi Vicarios independentes ab Episcopo loci; Sic Layman. cit. in c. 2. de neglig. Pralat. n. 7. quia tunc Episcopus nullum Episcopale jus jurisdictionis in ea exercere potest, ut colligitur ex c. *Quoniam* 21. de Privil. Ex quo colligitur, etiam jus visitandi, & rationem administrationis exigendi à Vicario, & alia, quæ sunt juris Episcopalis, non supponentis potestatem ordinis Episcopalis, esse penes Regulares, vel Superiorem loci, cui taliter unita est illa Ecclesia.

740 Sequitur 4. in Ecclesiis Parochialibus, vel curatis, quæ Regularibus *pleno quidem jure*, sed non *plenissimo* in corporata sunt, *jus presentandi* Vicarium spectare ad Regulares: jus eum *examinandi*; & *instituendi*, ad Episcopum; Prima pars traditur à Barbosa c. *Extirpanda* 30. de præbend. n. 7. Secunda verò pars à Layman. cit. n. 7. & *Trid. Sess. 7. de Reform. c. 7.* quod tamen intellige juxta superius dicta, & numerum seq. Deinde not. sequelam procedere solum in hoc casu de beneficiis *non regularibus*, in quibus scilicet deservire debet Presbyter secularis, quando Vicarius deputandus est. Nam regularia per Regulares ministrari debent, quamvis & hi pro animarum cura ab Ordinariis locorum approbandi sint, quoad confessiones personarum secularium.

Not. autem, quæ diximus hæcenus 741 in Ecclesiis Regularium, ipsis incorpo-

Y 3 ratis,

ratis, Vicarios instituendos esse per ordinarios locorum, non autem ipsos superiores Regulares, quando illæ Ecclesiæ ipsis subsunt, jure solum non pleno aut pleno quidem, sed non plenissimo, debere intelligi primò, si non obstante unione manerent Ecclesiæ *Seculares*; Si enim factæ sint *Regulares*, de illis dicendum erit, sicut de beneficiis *regularibus*, de quibus à n. 159.

742 *Not. 2.* eadem dicta debere intelligi, spectato *jure communi*; nam aliud est, si *Regulares*, jus instituendi, & constituendi Vicarius in ejusmodi Ecclesiis, obtinissent privilegio, quo juri communi derogatum esset, vel legitimâ præscriptione. *Not. 3.* verum esse vi *Trid. Sess. 7. de Reform. c. 7. pertinere ad Ordinarios* in beneficiis Ecclesiasticis curatis (quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel Monasteriis, Beneficiis, seu Collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuò unita, & annexa reperiuntur) ut ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur, *solicite provisione procurare*, ut per idoneos *Vicarios etiam perpetuo*, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertia partis fructuum, aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinarium, portione etiam super certa re assignanda, ad idem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur, appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum Judicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in præmissis minimè suffragantibus; & ex hoc textu à Barbosa *ibid. n. 15.* concludi, Ordinarios posse *temporales*, aut *perpetuos vicarios* constituere, in quibuscunque beneficiis curatis, quæ unita reperiuntur Ecclesiis Cathedralibus, Collegiis, & Monasteriis, etiam si in literis unionis expressa sit clausula, *ut possit deservire per Vicarios amovibiles*; sed hoc in pluribus limitari debet.

743 Primò enim non est in arbitrio Ordinarii constituere Vicarios perpetuos, vel ad nutum amovibiles in Ecclesiis, & beneficiis illis unitis, si unio facta sit post *Trid.* cum clausula (*ut Abbas, vel alius, cui unita est Ecclesia, possit ei de-*

servire per Clericos ad nutum amovibiles) secus, si antè; ratio est, quia clausula illa derogativa non operetur ad posterius concessa, sic *Nicol. Garcia p. 11. c. 2. n. 9.* & alii quos citat, & sequitur Barbosa in dict. *Sess. 7. c. 7. n. 16.*

Secundò si unio facta est, *per viam pacti, & concordia*, per Papam approbata, cum clausula: *ut tali Ecclesiæ serviat per Vicarium ad nutum amovibilem*, non potest Episcopus ponere in illa Vicarium perpetuum, ita Sanchez in *Decal. tom. 2. l. 7. c. 29. n. 191.* quia ex clausula derogativa in hoc decreto contenta, non tollitur pactum, & concordia per summum Pontificem approbata, 3. Si à tempore immemoriali unio facta est, & ex tunc constat, vicarios fuisse ad nutum amovibiles, scientibus, & consentientibus Ordinariis, nec nunquam Vicarium perpetuum fuisse constitutum, ita Sanchez cit. *§. tertio fallit*, Barbosa in dict. *c. 7. n. 16.* Quartò, si Regulares præscriperunt jus constituendi in illis Ecclesiis Vicarium ad nutum amovibilem; ut, si bonâ fide per tempus jure definitum ipsis in ejusmodi Ecclesiis semper constituerint tales Vicarios, præferendo illos Ordinario, non instituendos, sed solum approbandos pro animarum cura; ratio est ex dictis in præcedentibus *n. 740.*

745 Quintò non est in arbitrio Episcopi in Ecclesiis, quæ unitæ sunt monasteriis Monachorum, aut Mendicantium ponere Vicarium *perpetuum*, sed tantum ad nutum amovibilem, quia licet Tridentinum ibi indefinitè, & generaliter loquatur, postea tamen Quis V. in quodam motu proprio incip. *ad exequendum pastoralis officii debitum*, illud decretum *Trid. Sess. 7. c. 7.* restrinxit, ut notat Sanchez cit. & apud illum Flores de Mena, *Variarum qq. q. 10. n. 40.* dicens: *sic fuisse declaratum in Curia Romana, & Congregatione Cardinalium.* Sextò, decretum Tridentini non habet locum in casu, quo ex privilegio, *remuneracionis gratiâ*, concessio beneficium esset unitum cum clausula *ponendi Vicarium ad nutum amovibilem*; Quia, licet Concilium derogat in eo decreto sub hac clausula: *appellationibus, privilegiis, exemptionibus,*

ptionibus, etiam Judicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in premissis minimè Suffraganeis: Sub hac tamen generali privilegiorum derogatione non clauduntur privilegia concessa, causâ remunerationis, ut teste cit. Sanchez bene probat Flores de Mena q. 10. n. 46.

746 Et ideo doctrina tradita ex Tridentino, de potestate Episcopi ponendi Vicarios in Ecclesiis, quæ Regularibus unitæ sunt, quoad animarum Curam, non habet locum in illis, quæ sunt de mensa, seu, quæ unitæ sunt ad mensam conventus, seu Collegii, quia scilicet percipit fructus in solidum, & per se, aut suos Clericos, seu Clericos, seu Cappellanos, quibus solvit stipendium, infertur tali beneficio. Hinc in his nihil potest Episcopus cum ejusmodi beneficia nunquam vacent, ut dictum est n. 299. Imò præfatus Author n. 21. (ut notat Barbosa.) expressè docet, verius esse, quòd Regulares Vicarium ad nutum amovibilem ponere possint in eo beneficio, quod pleno unitum est Monasterio, in temporalibus, & illis Spiritualibus, quæ pertinent ad curam animarum, licet non in his, quæ sunt supra curam, scilicet in visitando, excommunicando, jure dicendo, &c. Adverte tamen, quod Barbosa c. Extirpanda, de præbend. n. 7. videatur aperte sibi contrarius in his, quæ docuit ex Mena in c. de Monachis n. 4.

747 Dices I. quæ diximus n. 739. non coherent cum dictis n. 141. Nam n. 739. diximus Vicarios perpetuos, vel temporales in Ecclesiis Curatis Monasteriorum poni ab ipsis Superioribus, non ab Ordinario, & in n. 741. dicimus, ejusmodi Vicarios in talibus Ecclesiis poni ab Ordinario, & non à Superioribus Regularibus. R. hanc apparentem repugnantiam facile conciliari, dicendo Vicarios in illis Ecclesiis esse deputandos ab Ordinariis, quando Regularibus non sunt incorporata jure plenissimo; & à Superioribus Regularium, quando illis incorporata sunt jure plenissimo.

748 Dices 2. ergo quando Ecclesia curata Regularibus unitæ non subsunt illis jure plenissimo, non Superiores Re-

gularium, sed Ordinarius in illis Ecclesiis ponere potest Vicarios. R. hoc affirmari à Barbosa in Trid. Sess. 7. de Reform. c. 7. n. 15. quamvis sibi contrarius sit in Sess. 25. de Regul. c. 11. ubi affirmat oppositum. Pro resolut. Not. aliud esse, ponere Vicarium in Monasteriis, seu Monasteriorum Ecclesiis, quibus vel ex fundatione, vel ex annexione incumbit cura animarum personarum secularium; aliud, illum ponere in Ecclesiis Curatis, quæ non sunt in Monasteriis, sed tantum unitæ sunt illis. Not. 2. quòd Trident. Sess. 25. de Regul. c. 11. loquetur de Vicariis exercentibus curam animarum in Monasteriis, vel illorum Ecclesiis Curatis, & decretum Sess. 7. loquatur de Vicariis exercentibus curam animarum non in Ecclesiis ipsorum Monasteriorum, sed aliis extra illa, iis tamen unita. Ex his patet nullam esse dictorum repugnantiam, quia in uno loquitur de Ecclesiis Curatis in ipsis Monasteriis, & in his, non Ordinarius, sed Superior Regularium ponit Vicarium, vel perpetuum, vel temporalem: in altero loquimur de Ecclesiis Curatis non in ipsis monasterii, sed extra illa, unitis tamen illis, ut monui superius, & in his non Superior Regularium, sed Ordinarius ponit Vicarium perpetuum, vel temporalem de jure communi.

Demum etiam negari potest in Sess. 749 7. c. 7. Episcopis concedi facultatem, ponendi Vicarios in Ecclesiis Curatis, quæ unitæ sunt Regularibus jure pleno, licet non plenissimo, quia ibi solum dicitur: Ordinarii sollicitè procurent, providere de Vicariis, non autem dicitur, quòd ab ipsis provideri debeat de Vicariis; sed tantum, quòd ab ipsis procurari debeat provisio Vicariorum; quod salvatur, si eos ponant Regulares, sed non nisi debite exanimatos, & approbatos ab Episcopo, vel si hoc Regulares negligerent, ipsi Ordinarii eos ponant.

750 Quæstio ulterior est I. an in Ecclesia taliter unita Vicarius debeat esse secularis, vel Regularis? Respondet Pirhing de præbend. n. 218. Si Rector Principalis Ecclesiæ, cui facta est in corporatio beneficii Parochialis, sit secularis, non posse in ea institui Vicarium Regularem, nisi aliter constitutum sit in literis fundatio-

dationis, vel unionis, vel contraria esset consuetudo, quia status Ecclesiæ non debet mutari: Si verò Parochia sit unita Monasterio, potest Abbas Vicarium Regularem ad nutum ejusdem revocabilem, seu obediensarium constitutere; ita Pirhing. cit. ex. *Cum ad Monasterium §. tales* de statu Monach. & Clem. unic. de suppl. negl. Prælat. nisi aliter expressum sit in literis unionis, præsertim si Vicarius intituletur, Layman in c. 2. de suppl. negl. Prælat. Sed hoc intellige, si beneficia, sic unita, sint *Regularia* ut in cit. c. *Cum ad Monasterium*, notat Barbosa n. 8.

751 Quæstio est 2. ex quibus causis, in quibus Ecclesiis, & à quo constitui possit Vicarius perpetuus? R. posse institui in Ecclesiis parochialibus, vel curatis, quæ alteri Ecclesiæ, vel Collegio Canonicorum, aut seminario Clericorum, vel Cœnobis Monachorum, Academia, hospitali, aut alteri loco, pietatis causâ extracto, vel etiam dignitati, aut præbendæ, sunt annexæ, ut dicitur c. *Extirpanda §. qui verò*, de præbend. 2. quando intra Parochiam Capella construitur, eo, quod populus, Parochiæ subiectus, sit magnus, & ad eam convenire non potest, ut dicitur c. *Ad audientiam*, de Eccles. ædific. à quo autem possit, aut debeat constitui Vicarius, si sermo sit de Ecclesiis unitis alteri jam dictum est. *Not.* præterea ex Rebuff. in praxi beneficior. tit. *dispensatio, de non residendo n. 14.* quod Curatus in casibus, quibus non tenetur residere, possit suâ autoritate, ex causâ, Vicarium ad modicum tempus constituere, ita Doctores in c. *si quis 7. q. 1. c. Cum ex eo* de Elect. in 6. in Clem. unic. de offic. Vicarii, & facit textus in c. *final.* de Offic. Ordin. excipe, nisi hoc prohibeat statutum Synodale, vel provinciale, quo stante non valet consuetudo, quod inferior Episcopo possit in Ecclesia curata instituire Vicarium ad tempus, sic Rebuff. cit. n. 15.

752 Quæstio est 3. ex quibus causis soleat constitui Vicarius ad tempus? R. esse plures, 1. si quis legitime habeat duas, vel plures Ecclesias, in quibus servire, ei commorari non possit, tunc enim per se ipsum in una, in altera per Vicarium

deservire debet ex c. *& temporis 26. q. 11. 2.* si Rector Ecclesiæ, propter negotia, & occupationes, quibus ratione sui muneris, & officii, detinetur c. *ad hac* de Offic. Archid. & c. 1. de celebr. Miss. 3. Ratione peregrinationis ad pia, & religiosa loca susceptæ. c. *fin.* de voto, & voti redempt. 4. ratione agritudinis, & valitudinis incommodæ, ut Constat ex tit. de Cleric. agrot. 5. ratione justæ absentiæ, autoritate Episcopi approbatæ. c. *Relatum.* de Clericis non resid.

Sexto ratione diversæ Nationis, alio sermone, & linguâ loquentis, cui Rector præficitur. c. 5. de offic. ordin. 7. causâ habendi conciones ad populum c. *Inter Cætera*, de præbend. & c. quod *DEI timorem*, de statu Monach. 8. Cum Rector ex officio & ministerio dejicitur, vel à loco removetur, c. *ad audientiam*, de Eccles. ædif. 9. Cum Rector se confert ad statum vitæ Religiosæ, & in probatione versatur, c. *de Monachis*, de præbend. 10. denique, causâ necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ c. *Exposuisti*, de præbend. vel cum id cedit in majus incrementum divini cultus c. *Illud*, & c. *Nihil 7. q. 1.*

Difficultas est, quid dicendum in hoc casu? Superior Regularis, habens plures parochias, suo monasterio, vel Collegio, pro fundatione suæ domûs, legitime incorporatas, per recessum, seu concordata, legitime facta, in illis Ecclesiis (amato, vel mortuo vicario ad nutum amovibili) potest ponere alium vicarium, sic tamen ut teneatur eum Ordinario præsentare pro approbatione ad curam animarum, *si nondum sit approbatus in ea Diœcesi; si verò jam semel sit approbatus in ea Diœcesi, solùm teneatur Ordinario, seu Diœcesano insinuare, quòd hunc Clericum, jam aliàs in hac Diœcesi approbatum, constituat, in tali Ecclesia sua, Vicarium: contingat autem quòd Diœcesis sit ampla v. g. Complectens Carinthiam, vel styriam, eamque inferiorem, & superiorem, & in inferiore alius sit officialis cum jure approbandi pro cura animarum, alius, in superiore.*

In hoc casu quæstio est, an Superior Regularis, volens in ejusmodi Parochia, sibi subiecta, constituere *novum Vicarium*, in ea Diœcesi jam semel approbatum, teneatur Ordinario rursùm *præsentare*

pro approbatione, vel tantum insinuare, se constituere talem Vicarium in ea Diocesi jam approbatum? in hac quaestione, plures viri timorati, & hujus materiae intelligentes, à me consulti censuerunt unà mecum in tali casu Superiorem Regularem (stante hoc recessu, & concordatis) non teneri ad presentandum pro animarum cura, sed tantum insinuandum, se talem Clericum, jam alias in eadem Diocesi pro animarum cura approbatum, constituere Vicarium in Ecclesia sibi subiecta. Nam ut superior Regularis in tali casu licet, ac validè pro Vicario, Clericum constituat, *vi dicti recessus*, seu *vivae concordiae*, Clericum jam semel in ea Diocesi approbatum non tenetur iterum siltere, seu praesentare pro approbatione, pro animarum cura, sed tantum insinuare; at qui in hoc casu constitueret pro Vicario talem; ergo.

756 Dices, id verum esse, ubi tantum est unus Officialis Episcopi; sed si sunt distincti, & unus in una parte Diocesis, inferiori v.g. alter in alia, v.g. superiori; nam eo casu approbatus ab Officiali partis v.g. inferioris, non habetur approbatus pro parte superiori: sed hoc in dato casu non rectè opponitur. Nam ista distinctio Officialium non facit, quòd sint distinctae dioceses, ergo non facit, quòd approbatus ab Officiali partis inferioris non sit approbatus pro Diocesi, ad quam pertinet pars inferior, & superior; cum diocesis complectens utramque, sit una eademque Diocesis.

757 Deinde, quaro, an, qui est approbatus in parte inferiore Diocesis A. verificet, quòd sit approbatus in Diocesi A. vel non? si primum? habetur, quòd petit recessus, seu concordia inita, consequenter opus est solà insinuatione: si secundum? is, qui committeret delictum in parte inferiori, Diocesis A, reservatum in Diocesi A. non verificaret, quòd deliquerit in Diocesi A. quòd tamen vix rectè dici potest; si autem sequelam neges, etiam negare debes approbatum in parte inferiori ab Officiali Episcopi Diocesis A. non verificare, quòd sit approbatus in Diocesi A.

758 Respondent aliqui, verba recessus accipienda esse, non simpliciter, sed juxta usum & consuetudinem, quòd approbatus ab uno Officiali censetur quidem ap-
Tom. III.

probatus pro toto districtu Officialatus, cui praest; sed non extra illum, cui praest alius? sed contra est 1. quia haec expositio est contra claram literam recessus, utrinque onerosi, ubi solum exigitur, quòd sit approbatus in tali Diocesi; quae propositio indefinita est; nam exponens illam non est indefinita; sed restricta ad partem Diocesis; ergo expositio ista non tenet; cum propositio exponibilis, & exponens debeat aequipollere.

Contra est 2. quia contra eum, qui potuit conventioni, quam inivit, exceptionem adicere, & non adiecit, fieri debet interpretatio; nam si voluisset, expressisset, L. unica, §. sin autem. C. de caduc. tollend. L. si servus. §. Praetor ait. vers. non dixit. ff. de acquirend. hered. c. Ad audientiam 2. de decim. & c. 2. de ransact. Lex enim id noluisse praesumitur, cum facile id exprimere potuisset, & non expressit; ut ait Menochius Consil. 30. n. 8. & quòd non dicit, non est ab homine praesumendum. L. dissentientis, C. de Repud. c. Illa, ne Sede vacante: praesertim, quando agitur de conventionem aequosa, & unus convenientium verba conventionis, generaliter loquentia, in gravamen alterius exponere vellent restrictè, sed in dicto recessu (ubi dicitur, sufficere solam insinuationem, sine nova praesentatione pro animarum cura, si Clericus in Vicarium, à superiore Regulari, assumendus, jam semel sit approbatus in tali Diocesi) nulla apponitur restrictio limitans verba illa prout ea limitat pars adversa, licet, si voluisset illum adicere, potuisset; ergo vi dictorum juris habenda est pro non adiecta, concludendumque, quòd Ordinarius in ea conventionem noluerit.

ARTICULUS III.

De instituendis in Ecclesiis, seu beneficiis Ecclesiasticis.

760 Quae pertinent ad habilitatem subiecti eligend, vel providend in beneficio electivo, exposuimus l. I. in tit. 5. & 6. quaestio igitur in praesens est de habilitate providendorum in beneficiis collativis, & Patronatis. Primò igitur in recipiente beneficium (via collationis, vel institutionis